

Boeken van Jan Oord – toelichting

25 april 1945 – Geboorte van een kwetsbare Wereldorde

In dat betreffende etmaal vielen veel gedenkwaardige gebeurtenissen samen. Eén daarvan was de geboorte van onze wereldorde. Zo was er in San Francisco een conferentie ter voorbereiding van de oprichting van de Verenigde Naties later dat jaar en dat terwijl de wereld nog in brand stond.

De passie van Jan Oord voor geschiedenis mondde uit in een jarenlang onderzoek naar deze unieke dag en met als eindproduct dit boek.

Door de oorlog in Oekraïne heeft de Russische Federatie de internationale rechtsorde opnieuw verder verzwakt.

Waarom is die rechtsorde eigenlijk zo kwetsbaar?

Waarom gingen 46 landen in San Francisco allemaal akkoord met een ondeugdelijke vetorechtregeling voor de Veiligheidsraad? Iedereen kon op 25 april 1945 toch al voorspellen dat het faliekant mis zou lopen.

Waarom wilde Stalin dat Oekraïne op die dag als zelfstandige natie aan de VN Conferentie in San Francisco kon deelnemen? Poetin zou daar nu van gruwen.

Een paar uur voor de bijeenkomst in San Francisco hadden de legers van de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten elkaar ontmoet aan de Elbe. Het Duitse front werd die dag in tweeën gehakt.

Maar er gebeurde nog veel meer dat etmaal.

Zo hield de Chinese Communistische Partij haar 7e partijcongres waar Mao werd uitgeroepen tot partijvoorzitter.

Truman, net benoemd tot president van de VS, werd die dag voor het eerst ingelicht over het bestaan van de atoombom, terwijl Stalin – via zijn spionagenetwerk – toen al beschikte over de bouwtekeningen van dat massavernietigingswapen.

Bijna tegelijkertijd sloeg Mussolini op de vlucht, gaf Pétain zich over aan generaal De Gaulle en pleegde Himmler verraad aan de Führer.

Alles in diezelfde vierentwintig uur, waarin Berlijn werd omsingeld door het Rode Leger, waarin bloedige gevechten werden gevoerd in Birma en op Okinawa en waarin grote verwarring ontstond over de bevrijding van Praag.

Al deze en nog veel meer gebeurtenissen worden in dit boek van uur tot uur op de voet gevolgd en wat bij het lezen vooral verbazing wekt, is de grote onderlinge samenhang tussen al die voorvallen.

Noot van Jan: Op sommige websites wordt het boek geclassificeerd als 'roman'. Die genreclassificatie is echter onjuist. Iedere alinea, alle feitjes, zelfs tot aan de weersomstandigheden, zijn correct beschreven en historisch verantwoord.

Een recensie van prof.dr. Hans Renner (em. hoogleraar Midden- en Oost Europese geschiedenis aan de Rijks Universiteit Groningen), maakte Jan een beetje verlegen maar ook trots. Hij mag daaruit citeren:

“Niet alleen grote gebeurtenissen krijgen aandacht in het boek van Jan Oord. Zij worden afgewisseld met ‘petite histoire’, met individuele voorvallen van militairen en met talrijke ooggetuigenverslagen van die bewuste dag. Het leest als een ‘spannend jongensboek’, maar wel met een accuratesse die men bij populairwetenschappelijke historische literatuur niet vaak tegenkomt. De lijst van primaire en secundaire bronnen die Oord heeft geraadpleegd is ronduit indrukwekkend. En, belangrijk, Oord beschikt over een zowel erudiete als toegankelijke schrijfstijl waarop menig auteur jaloers kan zijn.”

Boek: Jan Oord, *25 april 1945*.

Uitg. Gopher ISBN: 9789083259536 paperback 424 blz. € 25,00

Moerasvolk – 2 delen, nog in wording; elk ca.350 blz.

De geschiedenis van de familie Oord.

Die begint aan het einde van de Gouden Eeuw als zijn over-over-enz. vader in Giethoorn arriveert als seizoenarbeider om in het veen te werken. Dat gaat zo door - van vader op zoon - tot in de tweede helft van de 18e eeuw (tot tweemaal toe) vloedstormen uit de Zuiderzee de Gieterse vennen overstroomden.

Veel veenarbeiders uit Giethoorn migreren dan naar het zuiden van Friesland (Sintjohannesga e.o.), om daar opnieuw aan de slag te gaan. Zo ook de Oordjes. Daar begint één van zijn voorvaders voor zichzelf met een gepacht veenputje. Langzaam beklommen ze de sociale ladder.

Omstreeks de tweede helft van de 19e eeuw koopt zijn overgrootvader Jacob Oord (1821-1901) moerasland langs de Hoogeweg en daar groeit hij uit tot een gegoede vervener. Hij wordt zelfs korte tijd gemeenteraadslid in Oldemarkt en koopt een stoel op het voorste rijtje van de kerk.

Opa Lammert Oord (1867-1956) breidt de zaak nog verder uit en wordt een redelijk welvarende turfboer tijdens de Eerste Wereldoorlog als de mijnen stilstaan en er een groot brandstoftekort is

Eén van zijn zonen, Jan Oord - oom en naamgever van Jan - wordt autobusondernemer in de regio Lemmer – Blokzijl – Steenwijk – Wolvega. Zijn bedrijf is één van de voorlopers van de Noordwesthoek.

Een andere oom, Jaap Oord, wordt grossier in Steenwijk.

Al die welvaart wordt weer volkomen verspeeld in de crisisjaren. Oom Jaap gaat failliet en ook het busbedrijf van oom Jan overleeft de crisis niet.

Opa Oord moet zijn moeraslanden met hypotheek beladen om te overleven en moet op oudere leeftijd overschakelen van turf naar riet. Het bedrijf heeft nauwelijks toekomst meer, dus gaat Jans vader Siemen (1909-1966) in de jaren dertig bij de douane in Zeeland werken. Hij trouwt met Bina Fledderus (1911-1981) en ze vestigen zich in Aardenburg, waar de kinderen, drie jongens, worden geboren (1939-1945).

Daarna volgen de oorlogsjaren, waarbij uitgebreid wordt ingegaan op het verzetswerk van oom Jan (die dan in Zwolle woont) en in Duitsland sterft (*De Silehammer* 17/1, 17/2, 17/3, 18/1)

Siemen en Bina worden slachtoffer van de Slag om de Schelde najaar 1944.

Na de oorlog wordt Siemen overgeplaatst naar Urk. Het gezin gaat dan in Oldemarkt wonen. Jan is dan één jaar, "Ik heb als baby een klein jaar in 'Oldejuje' gewoond!"

Niet lang daarna wordt Siemen Oord overgeplaatst als douanier naar de Amsterdamse haven en verhuist het gezin daarheen.

Opa Oord overlijdt op tweede kerstdag 1956. Hij wordt begraven bij het eeuwenoude kerkje in Paasloo, het kerkje waar hij in de jaren tachtig van 19e eeuw met zijn meisje naar toe ging; oma kwam uit Paasloo.

Zijn landerijen, ca. 80 bunder moeras, worden verkocht aan Staatsbosbeheer. Dat wordt het eerste stukje van het Natuurreservaat Weerribben. De rest wordt er later bijgekocht door SBB.

Al met al twee delen van elk 350 bladzijden.